

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ОПШТИНА ПАРАЋИН

Управа за урбанизам, финансије, скупштинске и
опште послове

УПУТСТВО

ЗА ПРИПРЕМУ НАЦРТА БУЏЕТА ОПШТИНЕ ПАРАЋИН
ЗА 2024. ГОДИНУ
И ДВЕ НАРЕДНЕ ГОДИНЕ

Јул, 2023. године
Параћин

С а д р ж а ј

1. Увод
2. Основне економске претпоставке и смернице за припрему нацрта буџета локалне власти - Пројекција основних макроекономских показатеља за 2024. годину и наредне две године
3. Опис планиране политике локалне власти
4. Процене прихода и примања и расхода и издатака буџета локалне власти за буџетску 2024. годину и наредне две фискалне године
5. Обим средстава који може да садржи предлог финансијског плана директног корисника средстава буџета локалне власти за буџетску годину, са пројекцијама за наредне две фискалне године
6. Смернице за припрему средњорочних планова директних корисника средстава буџета локалних власти;
7. Поступак и динамика припреме буџета локалне власти и предлога финансијских планова директних корисника средстава буџета локалне власти.
8. Програми, програмске активности и пројекти који доприносе остваривању родне равноправности;
9. Начин исказивања програмских информација;
10. Прилози - Обрасци за подношење предлога финансијских планова

У П У Т С Т В О
ЗА ПРИПРЕМУ НАЦРТА БУЏЕТА ОПШТИНЕ ПАРАЋИН
ЗА 2024. ГОДИНУ И ДВЕ НАРЕДНЕ ГОДИНЕ

1. УВОД

У складу са чланом 31., чланом 36а и чланом 40. Закона о буџетском систему ("Службени гласник РС", бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 – испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 – др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020 и 118/2021) по добијању Фискалне стратегије, локални орган управе надлежан за финансије доставља директним корисницима средстава буџета локалне власти упутство за припрему буџета локалне власти. Чланом 31. став 1. тачка 11. до 5. јула – министар финансија доставља упутство за припрему одлуке о буџету локалној власти.

Упутство које Вам достављамо садржи основне економске претпоставке, смернице и параметре на основу којих су директни корисници у обавези да израде предлог финансијског плана за 2024. годину. На основу члана 41. Закона о буџетском систему директни корисници средстава буџета општине Параћин су у обавези да проследе својим индиректним корисницима, за које су надлежни.

У складу са чланом 36а Закона о буџетском систему, на основу овог упутства, директни корисници средстава буџета локалне власти припремају предлог финансијског плана за 2024. годину, са пројекцијама за 2025. и 2026. годину и достављају га локалном органу управе надлежном за финансије.

Унапређење буџетског процеса кроз примену програмског буџетирања представља део реформе управљања јавним финансијама којим се ставља нагласак на утврђивање приоритета и оптимизацију потрошње у циљу подстицања привредног раста и ефикасног пружања квалитетних услуга јавне управе.

Упутство за израду програмског буџета, као и Анекс 5 којим је дефинисана униформна програмска структура буџета ЈЛС за израду одлуке о буџету ЈЛС за 2024. годину и документ који садржи циљеве програма и програмских активности и листу униформних индикатора могу се наћи на сајту Министарства финансија (www.mfin.gov.rs).

Услед настале ситуације везане за енергетску кризу изазвану ратом у Украјини као и још увек присутну пандемију заразне болести COVID-19, Министарство финансија даје препоруку јединицама локалне самоуправе да приликом припремања одлука о буџету изврше распоред средстава у односу на обавезе чије измирење је приоритетно.

2. ОСНОВНЕ ЕКОНОМСКЕ ПРЕТПОСТАВКЕ И СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИПРЕМУ НАЦРТА БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ

МАКРОЕКОНОМСКИ ОКВИР ЗА ПЕРИОД ОД 2023. ДО 2026. ГОДИНЕ

(преузето из Упутства за припрему одлуке о буџету локалне власти за 2024. годину и пројекција за 2025. и 2026. годину)

Правци фискалне политике у 2024. години

Макроекономска кретања у протеклом периоду под снажним су утицајем изласка из кризе изазване пандемијом и уласка у нову кризу услед конфликта у Украјини. Иако је у првој половини 2022. године остварен солидан раст БДП од скоро 4,0%, у овом периоду изостали су значајнији негативни ефекти геополитичких дешавања на динамику домаће привредне активности. Међутим, у складу са очекивањима, ескалација сукоба у Украјини и заостравање међународних економских и политичких односа, праћени рекордним ценама енергената и последично смањеној глобалној трговини и спољној тражњи, почела су временом да се одражавају и на домаћу економску активност. Већ током трећег квартала, међугодишње посматрано, раст привреде успорио је на 1,0%, да би у четвртом тромесечју економски раст износио свега 0,5% мг. Успорена динамика инвестиција и растућа инфлација, уз повећану неизвесност и смањену спољну тражњу, као и нешто слабија пољопривредна сезона, главни су фактори који су утицали на динамику економске активности током друге половине 2022. године. Ипак, и у таквим околностима остварен је раст БДП од 2,3% у 2022. години. Знатно бољи епидемиолошки услови праћени растом економске активности допринели су повећаној стопи партиципације радне снаге и јачању тржишта рада, уз истовремено повећање реалних зарада и запослености. С друге стране, најзначајнији негативан утицај конфликта у Украјини на домаћа макроекономска кретања током претходне године огледао се у расту инфлације и повећању дефицита текућег рачуна платног биланса. Раст инфлације за који се првобитно очекивало да ће бити привременог карактера као последица постепеног ишчезавања ефеката пандемије, додатно је убрзан пре свега услед повећања глобалних цена хране и енергената, тако да је у 2022. години раст потрошачких цена у просеку износио 11,9%.

Макроекономска кретања почетком 2023. године генерално су на нивоу пројектованих. Узимајући у обзир актуелне економске трендове и изгледе за међународно окружење Министарство финансија процењује да ће раст БДП у 2023. години износити 2,5%, док ће у 2024. години убрзати на 3,5%, што је непромењено у односу на претходна очекивања. Инфлација је у марту 2023. године међугодишње посматрано достигла врхунац и износила је 16,2%, тако да се од априла нашла на опадајућој путањи уз очекивани знатнији пад у другој половини текуће године. У смеру смиривања инфлаторних притисака деловаће досадашње заостравање монетарних услова, слабљење ефеката глобалних фактора који су водили расту цена енергената и хране у претходном периоду, као и успоравање увозне инфлације. Повратак инфлације у границе циља очекује се средином 2024. године.

Основне макроекономске претпоставке за 2024. годину

	2023	2024
<i>БДП, млрд РСД</i>	8103,5	8773,6
<i>Стопа номиналног раста БДП, %</i>	14,3	8,3
<i>Стопе реалног раста БДП, %</i>	2,5	3,5
<i>Потрош. цене (годишњи просек), %</i>	12,5	4,9

Извор: Фискална стратегија за 2024. годину са пројекцијама за 2025. и 2026. годину

Циљеви фискалне политике су усмерени на одржање фискалне стабилности и смањење учешћа јавног дуга у БДП. Средњорочни фискални оквир предвиђа постепено смањење дефицита опште државе на ниво од 1,5% БДП до 2026. године и пад учешћа јавног дуга испод 52% БДП. Пројекције фискалних агрегата у периоду од 2024. до 2026. године заснивају се на пројекцијама макроекономских показатеља за наведени период, планираној пореској политици која подразумева даље усаглашавање са законима и директивама ЕУ и фискалним и структурним мерама, укључујући и даљу реформу великих јавних предузећа. У 2024. години предвиђен је дефицит у износу од 2,2% БДП. Циљеви фискалне политике у наредном средњорочном периоду биће обезбеђење стабилне позиције јавних финансија и опадајућа путања јавног дуга. Смањење учешћа дуга је уско везано за снижавање дефицита као главног фактора задуживања, тако да динамика спуштања дефицита опредељује и промену кретања дуга. Опредељење је да се и поред високе неизвесности у погледу глобалних економских токова, фискална политика усмери на уравнотежење и стабилизацију јавних финансија, како би се наставио тренд смањења учешћа јавног дуга у БДП и оснажили фундаменти који подржавају привредни раст. Паралелно са тим потребно је обезбедити простор за правовремену реакцију фискалне политике на економске шокове. Средњорочни фискални оквир предвиђа умерено напуштање експанзивне фискалне политике која је била присутна током пандемије а с обзиром на неизвесну економску ситуацију, буџет ће свакако представљати „сигурносну мрежу” у случају ескалације неповољних кретања. Са једне стране обезбедиће се континуитет развојних и социјалних програма, а са друге стране одрживост јавних финансија и наставак смањења нивоа јавног дуга у смислу учешћа у БДП. Расположив фискални простор у 2024. години биће опредељен за повећање пензија и плата у јавном сектору, наставак реализације приоритетних капиталних инвестиција, као и наставак пореског растеређења привреде.

Приликом планирања прихода локална власт је у обавези да исте реално планира, тј. потребно је поћи од остварења прихода за три квартала у 2023. години и њихове процене за задњи квартал те године, што представља основ за њихово увећање, при чему укупан раст прихода не сме да буде већи од номиналног раста БДП (**пројектован номинални раст у 2024. години од 8,3%**). Изузетно, локална власт може планирати већи обим прихода, с тим што је у том случају дужна да у образложењу одлуке о буџету наведе разлоге за такво поступање, као у да образложи параметре (кретање запослености, просечне зараде, очекиване инвестиционе активности, промене у степену наплате пореза на имовину итд.) коришћене за пројекцију таквих прихода.

Уколико локална власт очекује приходе по основу донација, апропријације прихода и расхода (извор финансирања 05 и 06) може планирати у складу са очекиваним износом ових средстава. Апропријације прихода и примања, расхода и издатака из извора финансирања 07 - Трансфери од других нивоа власти, 08 - Добровољни трансфери од физичких и правних лица и 09 - Примања од продаје нефинансијске имовине могу се планирати у складу са реално очекиваним приливом средстава по тим основама.

Ненаменске трансфере јединице локалне самоуправе треба да планирају у истом износу који је био опредељен Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину („Службени гласник РС”, број 138/22).

У складу са чланом 5. Закона о буџетском систему приходи и примања исказују се у укупно оствареним износима, а расходи и издаци у укупно извршеним износима. Правилником о условима и начину вођења рачуна за уплату јавних прихода и распоред средстава са тих рачуна прописани су рачуни за уплату јавних прихода, тако да сви јавни приходи и примања којима се финансирају надлежности локалне власти **треба да буду уплаћени на рачуне прописане за уплату јавних прихода**, чиме би се испоштовало уставно начело бруто принципа (члан 92. Устава Републике Србије), а не на подрачунае корисника буџетских средстава.

3. ОПИС ПЛАНИРАНЕ ПОЛИТИКЕ ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ

Консолидација буџета општине Параћин вршиће се у циљу успостављања одрживог нивоа расхода корисника буџетских средстава у односу на остварене приходе.

У погледу висине пореских оптерећења задржаће се ниво истих уз евентуалне корекције у складу са кретањима макроекономских показатеља.

Један од приоритета биће рационализација пословања на свим нивоима као и доследно поштовање Закона о буџетском систему, Закона о јавним набавкама и трезорског начина пословања.

Такође веома значајан је рад на изради пројеката са којима је могуће аплицирати код одређених финансијских фондова и надлежних Министарстава за њихову реализацију, а који су у функцији развоја комуналне инфраструктуре и развоја заједнице уопште. Посебну пажњу треба обратити на повећање нивоа квалитета општих јавних услуга према грађанима код свих јавних институција чији је оснивач општина.

У наредном периоду настојаће се да се одржи ниво инвестирања у одржавање јавне комуналне инфраструктуре, као и да се омогући повољна клима за инвестирање у нашу општину како би се подигао ниво привредне активности и повећао стандард и запосленост грађана. У том правцу наставиће се даље опремање Индустријске зоне "Змич" како би се створили оптимални инфраструктурни услови за потенцијалне инвеститоре.

Током 2024. године очекујемо почетак реализације пројекта "Чиста Србија", односно изградња канализације за највећи број наших сеоских месних заједница.

Образовању (основном и средњем) определиће се потребна средства за несметано функционисање уз мања средства за одржавање објеката и куповине опреме.

Код културе се планира реализација постојећих манифестација уз подизање квалитета постојећих услуга.

Физичкој култури, осим средства за рад клубова и удружења у области спорта, биће обезбеђена и средства за рад установа у овој области (редовно функционисање; одржавање спортских терена).

Предшколској установи распоредиће се потребна средства за подизање квалитета услуга које иста пружа.

У социјалном делу локалне политике планира се одрживост успостављених института у складу са расположивим могућностима буџета. Наставиће се са финансирањем и субвенционисањем услуга које су успостављене током ранијих година (превоз пензионера; превоз средњошколаца и сл.). Треба преиспитати и неке одлуке које се односе на субвенционисања грађана како би исте омогућиле бољу ликвидност буџета уз минималне консеквенце по грађане.

Могу се очекивати већа улагања у туризам и то пре свега кроз кандидовање наших пројеката код других нивоа власти.

Заштити животне средине и развоју пољопривреде определиће се средства у складу са важећим законским нормама.

Аплицирање код других органа и институција за додатна средства или суфинансирање код једног броја капиталних пројеката, такође ће бити приоритет рада органа и установа наше локалне заједнице у наредној буџетској години. На тај начин желимо да недостатак средстава за бројне капиталне пројекте пронађемо изван фискалног капацитета наше локалне заједнице како не бисмо исту додатно оптерећивали.

На приходној страни се очекује благо увећање прихода у односу на 2023. годину.

Расходи буџета општине Параћин у 2024. години ће се извршавати према следећим принципима и приоритетима:

- Зараде запослених,
- Стални трошкови,
- Материјални трошкови неопходни за адекватно функционисања буџетских корисника,
- Капитални пројекти у инфраструктуру локалне заједнице.

У оквиру групе конта која се односе на куповину роба и услуга, потребно је реално планирати средства за ове намене у 2024. години, водећи рачуна да се не угрози извршавање сталних трошкова (421 – Стални трошкови),

Препорука је да буџетски корисници у буџетској процедури преиспитају и потребу смањења других накнада за рад, које нису обухваћене Законом (уговори о делу, привремено повремене послови и др),

Посебно је приликом планирања ове групе конта потребан крајње реалан приступ са аспекта Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама.

У оквиру субвенција неопходно је преиспитати све програме по основу којих се додељују субвенције. Приликом планирања средстава за субвенције и њихових намена посебно треба имати у виду све прописе који се тичу државне помоћи.

Остале расходе (група конта 48) планирати у складу са рестриктивном политиком која се спроводи у циљу одрживог нивоа дефицита. Приликом планирања наведених расхода, треба имати у виду да се услед недовољног износа средстава на економској класификацији 483 - Новчане казне и пенали по решењу судова, иста повећава смањењем осталих економских класификација, на којима је, због наведеног, неопходно прилагодити преузимање обавеза, како би се на тај начин спречило стварање доцњи,

Инвестиције у локалну инфраструктуру финансирати у складу са преузетим обавезама из предходног периода,

Наставити са започетим пројектима – друга фаза (улице и путеви, канализација и др.)

Набавка административне опреме и других основних средстава за редован рад – који се не сматрају капиталним инвестицијама у смислу вишегодишњих пројеката потребно је планирати уз максималне уштеде, само за набавку неопходних средстава за рад.

4. ПРОЦЕНЕ ПРИХОДА И ПРИМАЊА И РАСХОДА И ИЗДАТАКА БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ

Законом о буџетском систему утврђено је да се пројектовање прихода и расхода врши за наредну и још две буџетске године, дакле треба извршити пројекцију за 2024. годину и две наредне године (2025. и 2026. годину).

(у хиљадама дин.)

Економска класифика ција	Опис	План 2023.	Процена 2024.	Процена 2025.	Процена 2026.
1	2	3	4	5	6
711	Порез на доходак, добит и капит. добит.	1.012.800	1.030.000	1.111.000	1.168.000

711111	- порез на зараде	725.000	769.000	830.000	872.000
711121	- пор. на прих. од сам. дел. по ствар. прих.	200	300	400	400
711122	- пор. на прих. од самост. дел. по пауш.	30.000	32.000	35.000	37.000
711123	- пор. на прих. од самост. дел. самоопор.	170.000	163.000	175.000	184.000
711145	- порез на пр. од дав. у закуп покр. ствари	2.500	2.600	3.500	3.800
711147	- порез на земљиште	100	100	100	100
711191	- порез на остале приходе	85.000	63.000	67.000	70.700
712	Порез на фонд зарада	1	-	-	-
712112	- порез на фонд зарада осталих запослених	1	-	-	-
713	Порез на имовину	355.599	377.640	399.500	418.500
713121	- порез на имовину физичких лица	130.000	165.000	175.000	184.000
713122	- порез на имовину правних лица	110.000	159.000	168.000	175.000
713311	- порез на наслеђе и поклон	12.000	11.000	12.000	12.400
713421	- порез на пренос апсол. права на непокр.	96.500	29.000	30.000	32.000
713423	- пор. на пр. апс. права на мотор. воз.	2.000	2.540	2.400	2.500
713427	- пор. на пр. апс. права на употр. мотор. воз	5.000	11.000	12.000	12.500
713611	- порез на акције на име и уделе	99	100	100	100
714	Порез на добра и услуге	77.700	90.110	96.400	102.600
714513	- комун. такса за држање мотор. возила	40.000	42.000	45.000	47.000
714543	- накнада за пром. намене пољоп. земљиш.	100	110	100	100
714549	- <i>нак. за емисије CO₂, NO₂, прашк. матер.</i>	3.000	3.200	3.400	3.600
714552	- боравишна такса	3.000	3.200	3.500	5.300
714562	- <i>посеб. нак. за зашт. и унапр. жив. сред.</i>	30.000	40.000	42.800	45.000
714565	- накнада за кориш. прост. на ј.п. у посл. сврхе	1.000	1.000	1.000	1.000
714593	- нак. за постав. водовода, канал., електр., телеф., телегр. вод. и сл. на општ. путу	600	600	600	600
716	Други порези	50.000	64.000	68.000	72.000
716111	- комун. такса за истиц. фирме на посл. прост.	50.000	64.000	68.000	72.000
733	Трансфери од других нивоа власти	283.500	295.000	316.000	331.300
733151	- тек. транс. од др. нив. влас. у кор. опш.	283.500	295.000	316.000	331.300
733251	- тек. нам. транс. од Реп. вл. у кор. опш.	-	-	-	-
733154	- кап нам.. трансф. од Реп. вл. у кор. опш.	-	-	-	-
741	Приходи од имовине	64.500	68.000	73.000	76.700
741511	- нак. за коришћење минералних сировина	30.000	35.000	37.500	39.500
741531	- ком. такса за кор. прост. на јав. повр.	500	500	500	500
741534	- накнада за кориш. грађев. земљишта	7.000	4.400	5.000	5.200
741538	- допринос за уређ. грађев. земљишта	25.000	26.000	28.000	29.500
741596	- накнада за коришћење дрвета	2.000	2.100	2.000	2.000
742	Приходи од продаје добара и услуга	51.000	60.350	65.000	68.300
742153	- приход од закуп. за грађ. земљиште	500	500	500	500
742155	- приходи од давања у закуп непокр. у општ. свој.	14.000	16.000	17.500	18.300
742156	- приходи по основу пружања услуга у ПУ	25.000	26.000	28.000	29.400
742251	- опште администр. таксе	200	400	500	600
742253	- накнада за уређивање грађ. земљишта	300	350	400	500
742255	- такса за озакоњење објеката	5.000	3.500	3.800	4.000
742351	- прих. који својом дел. остваре орг. општ.	6.000	13.600	14.300	15.000
743	Новчана казна и одузета имов. корист	15.400	16.000	17.200	18.100
743324	- приходи од новч. казни за саобр. прекр.	15.000	15.600	16.800	17.700
743351	- приходи од новч. казни изреч. у прекрш. поступку за прекрш. пропис. актом СО	400	400	400	400
745	Мешовити и неодређени приходи	8.000	8.400	10.000	11.000

745151	Остали приходи у корист нивоа општина	5.000	5.400	6.500	7.000
745153	Део добити ЈП према одлуци НО у корист општина	3.000	3.000	3.500	4.000
770	Меморанд. ставке за рефунд. расхода	500	500	500	500
772114	- меморан. ставке за рефунд. расхода из предх. год.	500	500	500	500
811	Примања од продаје непокретности	136.000	50.000	51.400	54.000
811151	- прим. од продаје непокр. у корист општ.	135.000	45.000	45.400	47.000
811153	- прим. од продаје станова. у корист општ.	1.000	5.000	6.000	7.000
841	Примања од продаје земљишта	30.000	40.000	42.000	44.000
841151	Прим. од прод. земљ. у корист општ.	30.000	40.000	42.000	44.000
УКУПНИ ПРИХОДИ И ПРИМАЊА:		2.085.000	2.100.000	2.250.000	2.365.000

5. ОБИМ СРЕДСТАВА КОЈИ МОЖЕ ДА САДРЖИ ПРЕДЛОГ ФИНАНСИЈСКОГ ПЛАНА ДИРЕКТНИХ И ИНДИРЕКТНИХ КОРИСНИКА СРЕДСТАВА БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ ЗА БУЏЕТСКУ 2024. ГОДИНУ СА ПРОЈЕКЦИЈАМА ЗА ДВЕ НАРЕДНЕ ФИСКАЛНЕ ГОДИНЕ

Средства за плате задржана су на нивоу средстава планираних Законом о буџету Републике Србије за 2023. годину, а евентуална корекција износа планираних средстава за плате извршиће се у току буџетске процедуре на основу ревидиране Фискалне стратегије, измена и допуна Закона о буџетском систему и процене потребних средстава за расходе за запослене за 2024. годину.

Средства за плате се планирају на бази броја запослених који раде, а не систематизованог броја запослених.

Средства која су била планирана за новозапошљавање у 2024. години не могу се користити за повећање плата запослених који већ раде.

Као и у претходним годинама, и у буџетској 2024. години не треба планирати обрачун и исплату поклона у новцу, божићних, годишњих и других врста награда, бонуса и примања запослених ради побољшања материјалног положаја и побољшања услова рада предвиђених посебним и појединачним колективним уговорима, за директне и индиректне кориснике буџетских средстава локалне власти, као и друга примања из члана 120. став 1. тачка 4. Закона о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17-УС, 113/17 и 95/18-аутентично тумачење) осим јубиларних награда за запослене који су то право стекли у 2023. години и новчаних честитки за децу запослених.

Такође, у 2024. години не могу се исплаћивати запосленима код директних и индиректних корисника буџетских средстава локалне власти, награде и бонуси који према међународним критеријумима представљају нестандартне, односно нетранспарентне облике награда и бонуса.

Остале економске класификације у оквиру групе 41 - Расходи за запослене, планирати крајње рестриктивно.

Група конта 42 - Коришћење услуга и роба

У оквиру групе конта која се односе на куповину роба и услуга, потребно је реално планирати средства за ове намене у 2024. години, водећи рачуна да се не угрози извршавање сталних трошкова (421 - Стални трошкови).

Препорука је да буџетски корисници у буџетској процедури преиспитају и потребу смањења других накнада за рад, које нису обухваћене Законом (уговори о делу, уговори о привремено повременим пословима и др).

Посебно је приликом планирања ове групе конта потребан крајње реалан приступ и са аспекта Закона о роковима измирења новчаних обавеза у комерцијалним трансакцијама („Службени гласник РС”, бр. 119/12, 68/15, 113/17, 91/19 и 44/21).

Група конта 45 - Субвенције

У оквиру субвенција неопходно је преиспитати све програме по основу којих се додељују субвенције. Приликом планирања средстава за субвенције и њихових намена посебно треба имати у виду све прописе који се тичу државне помоћи.

Група конта 48 - Остали расходи

Приликом планирања наведених расхода, треба имати у виду да се услед недовољног износа средстава на економској класификацији 483 - Новчане казне и пенали по решењу судова, иста повећава смањењем осталих економских класификација, на којима је, због наведеног, неопходно прилагодити преузимање обавеза, како би се на тај начин спречило стварање доцњи.

Класа 5 - Издаци за нефинансијску имовину

У циљу ефикасног планирања, важно је да корисници расходе за текуће поправке и одржавање зграда, објеката и опреме (за молерске, зидарске радове, поправке електронске и електричне опреме, замена санитарија, радијатора и сличне послове), којима се чува употребна вредност зграда, објеката и опреме у стању које је било у тренутку изградње, односно реконструкције и којима се не увећава њихова инвестициона вредност планирају на апропријацији економске класификације 425 - Текуће поправке и одржавање, док се средства за капитално одржавање (значајни, дугорочни радови на реновирању и унапређењу постојећих објеката и опреме, адаптација, реконструкција, санација и др.) планирају на контима класе 5.

Приликом планирања и реализације капиталних пројекта јединице локалне самоуправе треба увек да имају у виду период који је потребан за реализацију пројекта и динамику плаћања који прати исти, те да сходно наведеном размотре могућност вишегодишњег финансирања истих, а у циљу спречавања оптерећења буџета.

Такође, приликом приказивања издатака за капиталне пројекте у буџету за 2024. годину и наредне две године, потребно је приказати не само оне капиталне пројекте који ће бити започети у 2024. години, већ и оне који су започети у претходним годинама а чија је реализација у току и при томе навести све релевантне податке везане за исте (годину почетка финансирања, годину завршетка финансирања, укупну вредност пројекта, изворе финансирања, тј. приходе из буџета, трансфере од других нивоа власти итд..

Капитални пројекти

Капитални пројекти су пројекти изградње и капиталног одржавања зграда и грађевинских објеката инфраструктуре од интереса за Републику Србију, односно локалну власт укључујући услуге пројектног планирања које је саставни део пројекта, обезбеђивање земљишта за изградњу, као и пројекти који подразумевају улагања у опрему, машине и другу нефинансијску имовину, а у функцији су јавног интереса.

Капитални пројекти планирају се и укључују у буџет у складу са одредбама Уредбе о управљању капиталним пројектима („Службени гласник РС”, бр. 51/19).

Информациони систем за праћење, контролу и извештавање о извршењу буџета јединица локалних самоуправа

Информациони систем за праћење, контролу и извештавање о извршењу буџета јединица локалних самоуправа који функционише у оквиру Управе за трезор, пружа увид у Одлуке о буџету јединица локалних самоуправа, увид о расположивим средствима по утврђеним апропријацијама као и контролу извршења до износа расположивих апропријација. Праћење, контрола и извештавање врши се по свим елементима буџетске класификације у складу са чланом 29. Закона о буџетском систему.

Евидентирањем расхода и издатака на основу података из платног промета Управе за трезор обезбеђује се дневно праћење усклађености коришћења средстава у односу на усвојене Одлуке о буџету, не ремети се надлежност локалних власти у извршавању својих буџета и онемогућава се реализација плаћања која нису у складу са расположивим износима на апропријацијама.

Пројекција расхода директних корисника (лимити)

О п и с	План 2023.	Пројекција 2024.	Пројекција 2025.	Пројекција 2026.
СКУПШТИНА ОПШТИНЕ	43.062.500	47.500.000	50.000.000	53.000.000
ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНЕ	7.222.000	7.600.000	8.000.000	8.500.000
ОПШТИНСКО ВЕЋЕ	27.512.000	30.000.000	32.000.000	33.500.000
ОПШТИНСКО ПРАВОБРАНИЛАШТВО	9.500.000	10.000.000	10.500.000	11.500.000
УПРАВА ЗА УРБАНИЗАМ, ФИНАНСИЈЕ ...	241.210.806	293.000.000	315.000.000	331.000.000
УПРАВА ЗА ИНВЕСТИЦИЈЕ ...	717.686.460	650.000.000	700.000.000	740.000.000
УПРАВА ЗА ЛЕР, ЈАВНЕ СЛУЖБЕ ...	1.038.806.234	1.061.900.000	1.134.500.000	1.187.500.000
УКУПНО:	2.085.000.000	2.100.000.000	2.250.000.000	2.365.000.000

6. СМЕРНИЦЕ ЗА ПРИПРЕМУ СРЕДЊОРОЧНИХ ПЛАНОВА ДИРЕКТНИХ И ИНДИРЕКТНИХ КОРИСНИКА СРЕДСТАВА БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ

Параметри за утврђивање прихода у две наредне фискалне године користиће се и за планирање приходне и расходне стране у финансијским плановима корисника буџета.

7. ПОСТУПАК И ДИНАМИКА ПРИПРЕМЕ БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ И ПРЕДЛОГА ФИНАНСИЈСКИХ ПЛАНОВА ДИРЕКТНИХ КОРИСНИКА СРЕДСТАВА БУЏЕТА ЛОКАЛНЕ ВЛАСТИ

На основу упутства за припрему нацрта буџета и средњорочних планова, корисници буџетских средстава израђују предлог средњорочног и годишњег финансијског плана.

Предлог финансијског плана обухвата:

- 1) Расходе и издатке за 2024. годину и две наредне године, исказане по буџетској класификацији (у складу са обрасцима који су саставни део овог упутства) као и по програмској класификацији;
- 2) Детаљно писано образложење расхода и издатака, као и извора финансирања;
- 3) Детаљно писана израда програмског дела буџета;
- 4) Предлог капиталних пројеката (на важећим обрасцима из предходних година);

Делови предлога финансијског плана састоје се из писаног објашњења, које обухвата и образложење, средњорочну квантификацију и процену ефеката нових политика и инвестиционих приоритета, на основу Упутства за припрему буџета и средњорочних планова корисника средстава буџета општине.

Рок за подношење предлога финансијских планова директних буџетских корисника је 01.09.2023. године.

Напомена: уз предлоге финансијских планова обавезно доставити и Извештај о учинку програма за првих шест месеци текуће године.

8. ПРОГРАМИ, ПРОГРАМСКЕ АКТИВНОСТИ И ПРОЈЕКТИ КОЈИ ДОПРИНОСЕ ОСТВАРИВАЊУ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

Полазећи од законских обавеза да се у наредном периоду посебно исказују и вреднују родно одговорни циљеви, општина Параћин ће најпре у области културе отпочети са дефинисањем истих, те је стога и **обавеза установа културе** да у својим предлозима финансијских планова за **2024. годину исказу родно одговорне циљеве**, за исте "вежу" родне показатеље којима се приказују и прате планирани доприноси програма, програмске активности или пројеката остваривању родне равноправности.

9. НАЧИН ИСКАЗИВАЊА ПРОГРАМСКИХ ИНФОРМАЦИЈА

Корисници буџетских средстава ће програмске информације у предлогу својих финансијских планова (у образложењу истих) исказивати детаљним описивањем програма, програмских активности и пројеката, као и показатеље учинка за праћење постизања наведених циљева.

Програми и **циљеви програма** корисника буџета утврђују се на основу њихових: а) законом прописаних надлежности и организационе структуре и б) средњорочних планова и стратешких докумената.

На основу законом прописаних надлежности корисника буџета утврђује се листа њихових кључних надлежности. **Програми** се утврђују у складу с кључним надлежностима и, у мери у

којој је то могуће, остварује њихова веза са организационом структуром да би се обезбедила примена принципа организационе одговорности над спровођењем *програма*.

Циљ програма је специфичан друштвени или економски исход који треба остварити у средњем року (3–5 година) спровођењем активности у оквиру програма.

Корисници буџета као основу за утврђивање циљева програма користе посебне циљеве дефинисане средњорочним планом органа, односно документима јавних политика које се односе на њихов делокруг, које је потребно адекватно распоредити по програмима (1–3 циља по програму). Остварење циља **искључиво** или **превасходно** може да се припише реализацији активности и пројеката у оквиру програма за који је тај циљ постављен.

За праћење постизања утврђеног циља *програма* користе се показатељи исхода, који су у директној вези с тим циљем. Приликом утврђивања показатеља, потребно је анализирати на који начин се најадекватније и најпрактичније може мерити постизање циља. Често је потребно утврдити више од једног показатеља да би се на свеобухватан начин измерило постизање циља. Међутим, да би се сачувао фокус, треба се усредсредити на мањи број (1-2) кључних показатеља. Ако се користи превише показатеља, то може створити презасићење информацијама.

Када се утврђују показатељи, важно је да се на уму има:

- *Јасноћа* – из примене показатеља треба да се види да ли институција постиже циљеве које је себи поставила. Показатељи треба да буду разумљиви свима који их користе (руководиоцима програма, руководству органа управе итд.).
- *Доступност података* – подаци за одабран показатељ морају бити лако доступни и прикупљени уз прихватљиве трошкове.

Програмски буџет се израђује у складу са средњорочним плановима корисника и другим стратешким документима који се односе на њихов делокруг.

За *програм* је потребно утврдити следеће податке:

- Сектор (коме припада);
- Шифру;
- Назив;
- Тип;
- Сврху;
- Опис;
- Одговорно лице;
- Циљ;
- Показатеље учинка;
- Базну годину;
- Вредност за базну годину и наредне три године и извор верификације за сваки показатељ учинка;
- Списак *програмских активности* и *пројеката* унутар програма.

За *програмску активност* је потребно утврдити следеће податке:

- Програм (коме припада);
- Шифру;
- Назив;
- Функцију;
- Тип;
- Правни основ;
- Опис;

- Одговорно лице;
- Циљ;
- Показатеље учинка;
- Вредност за базну годину и наредне три године и извор верификације за сваки показатељ учинка;
- Расходе и издатке који су директно везани за *програмску активност* и изворе финансирања.

За *пројекат* је, потребно утврдити следеће податке:

- Програм (коме припада);
- Шифру;
- Назив;
- Функцију;
- Сврху;
- Основ
- Опис;
- Одговорно лице;
- Трајање (година почетка и завршетка *пројекта*);
- Циљ;
- Показатеље учинка;
- Вредност за базну годину и наредне три године и извор верификације за сваки показатељ учинка
- Ознаку да ли је *пројекат* капитални;
- Ознаку да ли је *пројекат IPA*;
- Расходе и издатке који су директно везани за *пројекат* и изворе финансирања.

Још једном понављамо, да је уз образложење предлога финансијског плана потребно детаљно описати све програме, програмске активности и пројекте (са свим потребним елементима уз исте. Приликом достављања предлога **наглашавамо** да се исти морају доставити у **штампаном облику** (оверени печатом и потписом руководиоца корисника буџетских средстава), **као и у електронској форми** на следеће мејлове: jelena.radovanovic@paracin.rs, maja.tanic@paracin.rs и vladan.miletic@paracin.rs.

10. ПРИЛОЗИ – ОБРАСЦИ ЗА ПОДНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА ФИНАНСИЈСКИХ ПЛАНОВА

Предлоге финансијских планова доставити на следећим обрасцима и прилозима:

- Образац бр. 1 Програм;
- Образац бр. 2 Програмска активност;
- Образац бр. 3 Пројекат.

Прилог 1 – Преглед броја запослених и средстава за плате у 2024. години;
Прилог 2 – Преглед капиталних пројеката у периоду 2024. – 2026. година.

Напомена: *обрасци се могу преузети са сајта Министарства финансија РС – www.mfin.gov.rs.*

Поред наведених образаца корисници су дужни да користе и све прописане обрасце предвиђене **Правилником о садржини, роковима и поступку достављања инвестиционе документације за капиталне пројекте.**

**УПРАВА ЗА УРБАНИЗАМ, ФИНАНСИЈЕ, СКУПШТИНСКЕ
И ОПШТЕ ПОСЛОВЕ**

Број: 400 - _____/2023-V-01 од _____ 2023. године

Обрадио:

Владан Милетић, дипл. ек.

НАЧЕЛНИК УПРАВЕ

Тијана Анђелковић Богдановић, дипл. правник